

ÖYKÜMÜZÜN SINIR TAŞLARI ÜZERİNE

Ali GÜNEY

Necip Tosun, *Öykümüzün Sınır Taşları*,
Dedalus Yayınları, 2016

Öykümüzün Sınır Taşları-Türkçenin En İyi 100 Öykü kitabı incelemesi Dedalus'tan çıktı. Kitabın arka kapığında da değinildiği üzere antolojiler, öykü seçkileri vb. çalışmalar edebiyat tarihimizde mevcut. Ancak Necip Tosun'un bu çalışmasını öne çıkaran şey, bugüne dek tartışılabilen siyasi, ideolojik çeteleşmenin önüne geçen bir anlayışla hazırlanmış olmasıdır. Her mahallenin kendi büyüklerini okuyarak yetiştiği kültür coğrafyama-

zın kaderinde, öykü adına yapılan bu çalışma bence çok kıymetli.

Necip Tosun'u öyküleri ve öykü üzerine eşsiz kuramsal çalışmaları ile tanıyoruz. Günümüzde eleştirmen yanı, *Küller ve Uçurumlar- Otuzüçüncü Peron- Ansızın Hayat* isimli öykü kitaplarını gölgede bıraksa da edebiyatla yaşayan iyi bir "öykü gözlemcisi". En başından beri öyküyü okuyan, çalışan, alandaki eksiklikleri gördükçe bunu notlayıp, öykünün kuramsal yanını da çalışmaları ile doldurarak, ülkemizin edebiyat fakültelerine örnek olan bir isim.

Necip Tosun, kitabın ön sözünde amacını şu şekilde belirtiyor: "Hem öykü tarihimizde iz bırakmış önemli kitapları hem de beğendiğim kitapları bir araya getirerek yararlı bir kaynak ve öznel beğeni kalıplarını aşmış bir kılavuz kitap oluşturmak."

Öykü tarihini iyi bilerek hazırlanan bu seçkide "belli başlı isimler" yerine başka bir ölçüt dikkate alınmış. Elbette ki bu eser, Necip Tosun imzası taşıyor ve haklı bir gerekçe olarak öznellik söz konusu. Ancak "kapı" açan bu kitabı ayrı yere koyan şey, bize farklılıklar sunabilecek bir cesaretle hazırlanmış olmasıdır. Öykümüzün anatomik bir atlası okunabilecek bu eser, hem yeni kitaplar keşfetmeyi sağlıyor hem de bir

yazar ile ilgili net, anlaşılır bir metin sunuyor. Hiç okumadığınız isimler de karşınıza çıkabiliyor yahut çok sevdiğiniz bir yazarın “başka” bir kitabı seçilmeliydi diye düşünebiliyorsunuz. Çok normal. Bu durum öykünün zenginliği ile ilgili değil mi? Necip Tosun’un hem seçkisi hem de seçki içinde kitaplar hakkındaki değerlendirmelerinin ise her yazar adayının başucu metni olacağına şüphe yok.

Öykü tarihinde iz bırakmış öyküleri değil kitapları seçen Tosun, seçki

hazırlamanın risklerinin bilincinde bir seçme işine girişmiş. Edebiyat dergiciliğinin büyük bir ivme kazandığı günümüzde “bir topluluktan -bir edebiyat anlayıştan” bahsedilebilir mi? Edebiyat ortamlarının “sıkıntısını-derdini” bilen, yaşayan bir isim olarak Necip Tosun; yeni yazarlarla bizi karşılaştırmasının yanı sıra piyasada baskısı olmayan unutulmuş gitmiş nice değerli kitabı da bizlere hatırlatıyor. Umuyorum ki bu yüz kitap seçkisiyle yazarların diğer eserleri de yeniden gündemimizi oluşturur.

GARGANTUA

Ergün VEREN

“Gülmek insana özgüdür.” diyen Henri Bergson’dan dört yüz yıl önce “Gülen kitap yeğdir ağlayan kitaptan; gülmektir çünkü insanı insan eden.” sözleriyle okuruna sesleniyor; François Rabelais... Bu çalışmada, Rabelais’ın 1534 yılında Paris’te yayımlandığında müstehcen-zararlı-tehlikeli olarak nitelenen ve görünüşte mizahi bir dev ailesi masalı olan serinin ikinci romanı, mizah kültürü bağlamında irdelenmeye çalışılmıştır.

Zayıfın güçlüye karşı silahı; keskin bir zekânın ürünü; bilgece bir eleştiri; mantığa dayalı hayal; kurulu düzenle ve kurallarla yüzleşme, onları analiz etme, başkaldırma, mücadele etme ve değiştirme işlevleri de olan mizahi

merkeze alan yazar; gülmece olarak sunduğu bu kitabın hafife alınmayıp daha yüksek bir anlamla yorumlanmasını da ögütlemektedir.

Kitap, bir “Dev” olan Gargantuâ’nın soyağacının; çocukluğunun; eğitim döneminin; başarısızlığı üzerine farklı bir eğitim sistemine dâhil edilmişin; tarafı ve kahramanı olacağı bir savaşın çıkışının, safhalarının ve zaferinin; sonrasında yeni bir dünya ve inanış düzenini kuruluşunun anlatıldığı eserdir.

Eser Orta Çağ’dan beri dillerde dolaşan ve Kral Arthur ile ilgili şövalye romanlarının çerçevesi içine giren “İngiltere Kralı Arthur’un, Goslar ve Magoslarla savaşları döneminde büyücü Merlin’in bu savaşta ona yardımcı olmaları için bir dev ailesi yaratması” efsanesi temelinde kurgulandığı anlaşılmaktadır.